

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

01 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2022, în cauza penală în privința inculpatului

Hacina Victor xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.01.2021 – 27.12.2021;

Instanța de apel: 21.01.2022 – 20.04.2022;

Instanța de recurs: 14.09.2022 – 01.03.2023.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Centru din 27 decembrie 2021, Hacina Victor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal și a fost stabilită o pedeapsă de 200 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

A fost informat Hacina Victor, despre obligația acestuia de a se prezenta în termen de 5 zile de la momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești la Biroul de Probațiune în a cărui rază teritorială se află domiciliul său, în vederea executării pedepsei aplicate.

A fost comunicat lui Hacina Victor că în cazul în care se va eschiva cu rea-voință de la executarea muncii neremunerate în folosul comunității, aceasta se va înlocui cu închisoare, calculând o zi de închisoare pentru 4 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

A fost aplicată în privința inculpatului Hacina Victor măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara, până la definitivarea prezentei sentințe.

A fost încasat din contul lui Hacina Victor în beneficiul statului cheltuielile judiciare suportate la etapa urmăririi penale pentru la efectuarea expertizelor judiciare nr.202025D0061 din 27.02.2020 și expertizei judiciare nr.202026D0059 din 27.03.2020, în mărime totală de 640 (șase sute patruzeci) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că, la 18.01.2020 aproximativ la ora 16.00 cet. Hacina Victor aflându-se în fața gospodăriei sale din xxx, ca urmare a unui conflict iscat cu cet. Rotari Nicolae, născut la xxx, i-a aplicat ultimului câteva lovituri cu pumnii în regiunea coastelor, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.202026D0059 din 27.03.2020 vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, manifestată prin: fractură închisă de arc costal IX de dreapta, la nivelul liniei axilare anterioare fără deplasare de fragmente.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale Hacina Victor a comis infracțiunea prevăzută de art.152 alin.(1) Cod penal - vătămarea intenționată medie a sănătății și

integrității corporale, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151 Cod penal, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Hacina Victor, prin care a solicitat casarea sentinței, cu emiterea unei noi decizii de achitare a inculpatului Hacina Victor de comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal.

3.1 În motivarea cererii de apel avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Hacina Victor a invocat că, prima instanță neîntemeiat a menționat despre vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate care se demonstrează din actele procedurale anexate la materialele cauzei și atât din declarațiile victimei, cât și din declarațiile martorilor audiați.

Ca urmare a suprapunerii declarațiilor victimei și declarațiilor martorilor audiați în cadrul procesului, există unele lacune pe care instanța de fond le-a considerat neînsemnate, la motivarea dispozitivului sentinței prenotate.

La caz din declarațiile victimei Rotari Nicolae rezultă că în toamna anului 2020 între ultimul și inculpatul Hacina Victor s-a iscat un conflict, soldat cu vătămări corporale medii în urma loviturii puternice îndreptate asupra arcului costal de dreapta a victimei. La aceste declarații, partea vătămată Rotari Nicolae a adăugat că, lovitura aplicată nu s-a sfârșit cu cădere, ci într-o manieră liniștită după loviturile aplicate s-a îndreptat spre casă.

A menționat că, din declarațiile martorului Rotari Ion, care este în grad de rudenie cu Rotari Nicolae (ultimul fiind tatăl martorului nominalizat), rezultă că detaliile declarațiilor oferite au fost relatate martorului, însă-și de partea vătămată, după scurt timp de întâmplare. Astfel, martorul Rotari Ion a declarat precum că inculpatul Hacina Victor i-a aplicat victimei lovituri cu picioarele și pumnii, după ce victima a căzut jos de la propria înălțime.

A specificat că astfel instanța a reținut integral declarațiile martorilor, dar nu a dus cont de faptul că, declarațiile expuse reprezintă lipsuri de temeinicie și adevăr, or, declarațiile relatate care într-o formă sau alta ar putea demonstra vinovăția inculpatului sunt prezentate de rudele nemijlocite ale victimei, care au istorisit în fapt cele întâmplare doar din spusele părții vătămate, nefiind martori oculari sau neavând careva probe asupra celor relatate.

A relevat că, în aceste circumstanțe, nu este exclus precum, că victima și-a provocat din propria imprudență vătămări medii, or expertul judiciar medico-legal Railean Sergiu în declarațiile sale a constatat, că leziunile depistate au putut fi produse în urma unei căderi de la propria înălțime. Raportul de expertiză judiciară medico-legală nr.202025D0061 din 27.02.2020 prin care la cet. Rotari Nicolae s-a constatat, fractură închisă de arc costal IX pe dreapta fără deplasare de fragmente, nici într-o măsură nu demonstrează vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunii la art.152 alin.(1) Cod penal, or, leziunile depistate pot fi produse în urma a mai multor circumstanțe.

Prima instanță nu a reținut declarațiile inculpatului și concubinei acestuia Pîrțu Tatiana, ultima reprezentând unicul martor ocular la caz, restul participanților la judecarea cauzei au istorisit situația în fapt doar din cele relatate de către victimă Rotari Nicolae. Ca urmare, se depistează discordanțe în cele declarate, or, victima era conștientă de faptul inducerii în eroare a fiului Rotari Ion și soției Rotari Parascovia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2022, s-a respins apelul ca nefondat și s-a menținut sentința fără modificări.

4.1 În motivarea soluției, instanța de apel a statuat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul Hacina Victor a săvârșit infracțiunea prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, – vătămarea intenționată medie a sănătății și integrității corporale, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății”.

Referitor la motivele invocate de apărare precum că, prima instanță a adoptat soluția incorectă de condamnare a inculpatului Hacina Victor și că acesta urma a fi achitat de sub învinuirea adusă în baza art.152 alin.(1) Cod penal, instanța de apel a constatat că prima instanță nu a comis careva erori de fapt care ar impune casarea sentinței adoptate în partea

recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea acțiunilor infracționale, stabilirea și individualizarea pedepsei.

Instanța de apel a considerat că aceste afirmații ale avocatului reprezintă opinia subiectivă a părții apărării, or, prima instanță în sentință corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal, luând în considerație probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea faptei și prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate.

Examinând probatoriul administrat, instanța de apel a considerat dovedită pe deplin, în afara dubiilor rezonabile, vina inculpatului Hacina Victor, prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi: *declarațiile inculpatului Hacina Victor date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; declarațiile părții vătămate Rotari Nicolae date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; declarațiile martorului Rotari Parascovia date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; declarațiile martorului Rotari Ion date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; declarațiile martorului Frunză Maria date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; declarațiile martorului Cerici Radu date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; declarațiile specialistului Railean Sergiu date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; declarațiile suplimentare ale specialistului Railean Sergiu date în ședința de judecată în prima instanță și verificate prin citire în instanța de apel; raportul de constatare nr. 202025D0033 din data de 04.02.2020, prin care la cet. Rotari Nicolae s-a constatat vătămare corporală medie, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată (f.d.31); raportul de constatare nr.202025P0036 din data de 23.01.2020, prin care la cet. Rotari Nicolae s-a constatat vătămare corporală medie, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată (f.d.32); raportul de expertiză judiciară nr.202025D0061 din 27.02.2020, prin care la cet. Rotari Nicolae s-a constatat, fractură închisă de arc costal IX pe dreapta fără deplasare de fragmente, care a putut fi provocată de la acțiunea traumatic cu obiect dur, contondent, care putea fi pumnul, corespunde timpului și circumstanțelor indicate în ordonanță (18.01.2020) și mai puțin probabil ca rezultat al căderii corpului de la propria înălțime, condiționează dereglare sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare medie. Fractura închisă de arc costal IX pe dreapta nu corespunde timpului și mecanismului de formare (12.11.2019, cădere din căruță) (f.d.33-34); procesul-verbal de confruntare din data de 28.02.2020, prin care bănuitul Hacina Victor și partea vătămată, Rotari Nicolae și-au menținut depozițiile date anterior (f.d.42-43); raportul de expertiză judiciară nr.202026D0059 din 27.03.2020 prin care la cet. Rotari Nicolae s-a constatat fractură închisă de arc costal IX pe dreapta la nivelul liniei axilare anterioare, fără deplasare de fragmente, care a putut fi provocată de la acțiunea traumatic cu obiect dur, contondent, care putea fi pumnul, corespunde timpului și circumstanțelor indicate în ordonanță din 18.01.2020 și mai puțin probabil - ca rezultat al căderii corpului de la propria înălțime, condiționează dereglare sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare medie. Fractura închisă de arc costal IX pe dreapta, la nivelul liniei axilare medii, în fază de consolidare, care a putut fi provocată de la acțiunea traumatic cu obiect dur, sau la lovire de acesta (cădere din căruță la 12.11.2019), nu corespunde circumstanțelor și timpului de formare indicat în ordonanță (18.01.2020), condiționează dereglare sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare medie (f.d.49-50).*

Instanța de apel, examinând probatorul și a considerat dovedită indubitabil vina inculpatului Hacina Victor în comiterea vătămării intenționate medie a sănătății și integrității corporale, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151 Cod penal, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății., acțiunile lui just au fost calificate în temeiul art.152 alin.(1) Cod penal, personalitatea inculpatului fiind susceptibilă răspunderii penale.

Astfel, instanța de apel audiind participanții la proces, examinând materialul probator prezentat de procuror prin prisma argumentelor apelului a considerat dovedit în afara dubiilor rezonabile faptul că, *la 18.01.2020 aproximativ la ora 16.00 cet. Hacina Victor Gheorghii aflându-se în fața gospodăriei sale din satul Jeloboc, raionul Orhei, ca urmare a unui conflict iscat cu cet. Rotari Nicolae, născut la 04.01.1958, i-a aplicat ultimului câteva lovituri cu pumnii în regiunea coastelor, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.202026D0059 din 27.03.2020 vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată, manifestată prin: fractură închisă de arc costal IX de dreapta, la nivelul liniei axilare anterioare fără deplasare de fragmente.*

Instanța de apel a conchis că, întreaga sistemă de probe examinate mai sus și apreciată de către instanța de apel prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, coroborează între ele și demonstrează incontestabil faptul că, inculpatul HacinaVictor a comis fapta prevăzută de art.152 alin.(1) Cod penal.

Cu referire la componența de infracțiune incriminată inculpatului în baza art.152 Cod penal, instanța de apel a notat că obiectul juridic special al infracțiunii de vătămare intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății îl constituie relațiile sociale cu privire la sănătatea persoanei. Obiectul material al acestei infracțiuni îl reprezintă corpul persoanei. Latura obiectivă a infracțiunii specificate la art.152 Cod penal are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care constă în acțiunea sau inacțiunea de cauzare a vătămării medii a integrității corporale sau a sănătății; 2) urmările prejudiciabile sub forma vătămării medii a integrității corporale sau a sănătății; 3) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile. Infracțiunea prevăzută la art.152 Cod penal, este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul survenirii vătămării medii a integrității corporale sau a sănătății. Latura subiectivă a infracțiunii de vătămare intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății se exprimă, în primul rând, în vinovăție sub formă de intenție directă sau indirectă. Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal se exprimă prin intenție (directă sau indirectă). La caz, instanța a constatat prezenta semnelor laturii subiective exprimate prin intenție, reieșind din modalitatea de aplicare a loviturii părții vătămăte (cu pumnul), zona corpului unde a fost îndreptată, gravitatea leziunii provocate, exprimate prin vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

În acest context, instanța de apel a considerat că, a fost dovedit integral în acțiunile inculpatului Hacina Victor prezența laturii obiective a infracțiunii în acțiunile inculpatului Hacina Victor, compusă din următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă ce constă în acțiunea de cauzare a vătămărilor corporale medii, atestată prin aplicarea unei lovituri părții vătămăte, 2) urmările prejudiciabile sub forma vătămărilor corporale medii a integrității corporale sau a sănătății, confirmate prin raportul de expertiză judiciară nr.202025D0061 din 27.02.2020, prin care cet. Rotari Nicolae i-a fost cauzată o fractură închisă de arc costal IX pe dreapta fără deplasare de fragmente, care a putut fi provocată de la acțiunea traumatic cu obiect dur, contondent, care putea fi pumnul, corespunde timpului și circumstanțelor indicate în ordonanță (18.01.2020). Din aceleași concluzii ale raportului de expertiză judiciară nr.202025D0061 din 27.02.2020, instanța de apel reține și alte semne specifice ale infracțiunii prevăzute la art.152 Cod penal, precum dereglarea îndelungată a sănătății, lipsa pericolului pentru viață, lipsa urmărilor prejudiciabile caracteristice pentru vătămarea intenționat gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Totodată, instanța de apel la individualizarea, stabilirea categoriei pedepsei inculpatului Hacina Victor, a ținut cont de prevederile art.6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunii mai puțin grave prin prisma prevederilor art.16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din intenție, de personalitatea inculpatului care anterior nu a fost condamnat, nu se află la evidență la medicul narcolog sau psihiatru, are doi copii minori la întreținere.

Circumstanțe ce atenuează răspunderea penală, conform art.76 Cod penal, în privința lui Hacina Victor, instanța de judecată a identificat comiterea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave. Circumstanțe ce agravează răspunderea penală, conform art.77 Cod penal, în privința lui Hacina Victor, instanța de judecată nu a reținut.

Așa dar, instanța de apel efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, consideră că, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului - corijarea și reeducarea lui V. Hacina este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de muncă neremunerată, or, categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal, care urmează a fi aplicate într-o anumită consecutivitate - de la cea mai blândă, până la cea mai aspră.

Instanța de apel a considerat că, anume această pedeapsă, în formă de amendă, este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalitatea inculpatului.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Hacina Victor, prin care invocând ca temei pentru recurs prevederile art.427 alin.(1) pct. 6), 8), 13) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei și sentinței, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

5.1. În motivarea recursului avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Hacina Victor invocă că, decizia motivată a fost adusă la cunoștința inculpatului la 10.08.2022 de către Biroul de Probațiune Orhei. Astfel, aspectul procedural privind termenul de declarare a recursului a fost respectat, or, potrivit pun.9 din HCSJ nr.9 din 30.10.2009, cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală - termenul de declarare a recursului pentru inculpatul care a lipsit atât la dezbateri, cât și la pronunțarea deciziei, chiar dacă a fost reprezentat de avocat, curge de la înmânarea copiei de pe hotărârea judecătorească.

Menționează că, motivarea soluției adoptate de către instanță (atât în prima instanță cât și instanța de apel) constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției, dând părților posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate. Anume motivarea soluției prezumă punerea în evidență a unor date concrete, care, folosite ca premise, pot determina formularea unei/unor concluzii logice. Or, o simplă afirmare a unei concluzii fără indicarea unei/unor date concrete, fără invocarea modului în care a fost stabilită acea dată sau referirea explicită ori implicită la actele cauzei în general nu presupune nici pe departe ideea de a motiva. În acest context, CtEDO statuează faptul că motivarea unei hotărâri constituie una dintre componentele dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din CEDO. Astfel, instanța are obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților (Cauza Boldea c. România, Hotărârea din 20 aprilie 2010, pct. 32, 38).

Susține că, la examinarea cauzei penale, instanța de apel a ignorat prevederile Codului de procedură penală. Potrivit art.394 Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței. O hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia

de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției (Cauza Suominen c. Finlanda (2003), par 37; Cauza Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007), par. 85).

Mai menționează că, decizia instanței de apel este una incompletă, deoarece nu oferă răspuns la toate motivele importante invocate în sprijinul apărării, iar nemotivarea unei hotărâri judecătorești încalcă dreptul părților la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. 1 CEDO. CtEDO, în jurisprudența sa, a reiterat că efectul art. 6 este, printre altele, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a petrece o examinare adecvată a pozițiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea sa dacă ele sunt relevante pentru decizia sa (Cauza Buzescu c. România din 24 mai 2005, nr. 61302/00).

La caz, prima instanță cât și instanța de apel, nu au motivat și apreciat corect probele, or, potrivit declarațiilor date de expert în cadrul ședinței de judecată rezultă că, acele vătămări puteau fi provocate și din cădere. Expertul a indicat că, nu se exclude posibilitatea cauzării a vătămarilor și în alte circumstanțe decât cele reținute în sarcina recurentului. Potrivit celor relatate de expert - pentru așa gen de vătămări pentru a formula concluzii este necesar prezentarea clișeele radiologice, însă, la materiile cauzei lipsesc una dintre cele mai importante probe și anume - clișeele radiologice. Respectiv, atât instanța de fond cât și instanța de apel, nu au apreciat cele declarate de expert, or, în așa circumstanțe rezultă că, nu a fost examinată cauza mult aspectual, instanțele inferioare făcând trimitere doar la probele comode pentru a condamna recurentul, motiv pentru care deciziile luate urmează a fi casate.

Concomitent afirmă că, instanțele inferioare a reținut ca probe declarațiile martorilor care recunosc că nu au fost la fața locului, însă declară cele relatate de partea vătămată. În așa circumstanțe, martorii declară practic doar cele indicate de către partea vătămată și respectiv - declarațiile lor nu pot servi la constatarea anumitor date și fapte în sensul art.90 alin.(1) Cod de procedură penală. La materialele cauzei nu există nici o probă din care se poate constata că partea vătămată a avut dereglări de sănătate mai mult de 21 zile, cum ar fi: un extras din fișa pacientului, care ar demonstra că partea vătămată a fost internat în spital mai mult de 21 zile; din contra, potrivit declarațiilor date de partea vătămată rezultă că ultimul nu a stat internat în spital, a plecat și la piață pentru a procura animale, iar din declarațiile martorilor rezultă că partea vătămată a efectuat lucrări gospodărești.

Așadar, partea apărării consideră că, atât timp cât la materialele cauzei nu există o dovadă că partea vătămată ar fi avut dereglări de sănătate mai mult de 21 zile, nu poate fi reținut în sarcina recurentului faptul că în urma acțiunilor sale a creat vătămări corporale medii părții vătămate. Expertul în ședința de judecată a indicat că fiecare organism este diferit, iar recuperarea pacientului este diferită de la caz la caz, respectiv - pentru a incrimina recurentului prevederile art.152 alin.(1) Cod penal, trebuie demonstrat faptul că partea vătămată a avut nevoie mai mult de 21 zile pentru recuperare. Deci, încă odată se demonstrează faptul că instanțele inferioare nu au dat apreciere probelor, au emis decizii arbitrare, fapt pentru care urmează a fi casate.

De asemenea, instanța de apel nici nu a pus în discuție posibilitatea aplicării amnistiei, deși la caz poate fi aplicată amnistia. Respectiv, decizia instanței de apel nu elucidează toate aspectele, motiv pentru care urmează a fi casată și trimisă la rejudecare, ori conform art. 1 din aceeași lege, se stabilește că, prezenta lege se aplică persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, respectiv este întrunit temeiul pentru casare prevăzut la art.427 Cod de procedură penală, adică a intervenit o lege mai favorabilă.

Opinează că, la materialele cauzei lipsesc clișeele radiologice, care este principala probă pe baza căreia expertul poate formula concluzii, precum și a faptului că la materialele cauzei nu este o probă care ar demonstra faptul că partea vătămată pentru recuperare a avut nevoie de un termen mai mare de 21 zile.

6. Asupra recursului declarat, procurorul a depus referință, prin care solicită dispunerea inadmisibilității recursului, ca fiind declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Însă, conform art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform art.231 alin.(3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data **20 aprilie 2022**, în prezența procurorului, avocatului Chicu Oleg, inculpatului Hacina Victor și a părții vătămate Rotari Nicolae, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel și dispozitivul deciziei adoptate (f.d.232-237, 239, vol. I).

Tot din procesul-verbal al ședinței instanței de apel se constată că, după pronunțarea dispozitivului deciziei, participanții la proces au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării integrale a deciziei motivate și anume pentru data de **29 iunie 2022, ora 14:00**.

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la **29 iunie 2022**, ședință despre care avocatul Chicu Oleg și inculpatul Hacina Victor a cunoscut, fiindu-i cunoscută și soluția pe caz, copia deciziei motivate fiind expediată părților (f.d.255, vol. I).

Colegiul penal menționează că, la data de **29 august 2022**, avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului Hacina Victor a depus recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel adoptate la caz (f.d.8-17, vol. II), care a fost înregistrat în cadrul Secției documentare procesuală a cauzelor penale a Curții Supreme de Justiție.

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Colegiul penal constată că, în cauza deferită judecării, pentru recurent termenul de atac prevăzut de art.422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de **30 iunie 2022**, adică a doua zi după pronunțarea deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art.231 alin.(3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de **29 iulie 2022**.

Respectiv, recursul ordinar declarat de către avocatul Cazacu Dumitru în numele inculpatului Breus Iurie la **30 august 2022** nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art.422 Cod de procedură.

În acest context, Colegiul penal respinge ca fiind neîntemeiate argumentele recurentului precum că, aspectul procedural privind termenul de declarare a recursului a fost respectat, invocând că avocatul și inculpatul nu au fost prezenți la pronunțarea deciziei motivate, aceasta fiindu-i adusă la cunoștința inculpatului la 10.08.2022 de către Biroul de Probațiune Orhei, or, la data adoptării dispozitivului deciziei instanței de apel, atât avocatul Chicu Oleg cât și inculpatul Hacina Victor au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării integrale a deciziei motivate și anume pentru data de **29 iunie 2022, ora 14:00**.

Totodată, inculpatul Hacina Victor cunoscând despre existența cauzei penale în privința sa, urma să dea dovadă de diligență și să se intereseze de soarta dosarului.

Colegiul penal menționează că, art.230 alin.(2) Cod de procedură penală prescrie expres că - în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Astfel, Colegiul penal conchide că, omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului, nu este oarecum justificată, or, părțile urmau să se intereseze de soarta dosarului, având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența

CEDO (cauza Van Harn versus Germany, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Ghirea versus Moldova din 26 iunie 2012), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termen legal cererea de recurs, fapt ignorat de către recurent, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea termenului de declarare a recursului.

O astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat, din motiv că este declarat peste termen.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Chicu Oleg în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2022, în cauza penală în privința inculpatului *Hacina Victor xxx*, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 23 martie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie